

Izhaja:

10., 20. in 30. dan vsakega meseca.

Dopisi naj se izvolijo frankovati.

Rokopisi se ne vračajo.

Za inserate se plačuje po 10 kr. od garmond-vrste za vsakokrat.

MIR.

Vsakemu svoje! — Slovenci! Ne udajmo se!

Velja:

za celo leto za bolj premožne 2 goldinarja; za manj premožne rodoljube pa 1 gld. 50 kr.

Denar naj se pošilja pod napisom:

Upravništvu „Mira“ v Celovcu.

Leto XIV.

V Celovcu, 10. svečana 1895.

Štev. 4.

Št. Jakobska šola je prava šola.

„Šola, če ni prava, je boljše, da je ni.“
Slomšek.

Šolsko vojsko imamo na Koroškem že leta in leta. Ni še dolgo, kar je bil v deželni zboru spet viharen prepir in razgovor zavolj šole. In vendar bi se šolski prepir vsaj v narodnem oziru lahko paraval. Kako pa? Odgovorimo z besedami, ki jih je v deželni zboru izrekel naš poslanec Einspieler: „Dajte nam take šole, kakor je v Št. Jakobu, pa bo vsega prepira konec.“ Temu pritrdimo: šola v Št. Jakobu je prava šola in to iz treh uzrokov: 1. ker je prav uravnana; 2. ker je ljudstvo z njo zadovoljno; 3. ker so šolske oblasti z njo zadovoljne. Kako pa je tedaj uravnana? Navadno se misli, in nemškutarji ter liberalci povsod okoli trobijo, da kjer je šola slovenska, tam se otroci ne učijo nobene nemške besede. To pa ni tako. V Št. Jakobu imajo otroci samo v prvih treh letih čisto slovensk pouk. V naslednjih petih letih se sicer tudi drugi predmeti poučujejo v slovenski besedi, kot poseben predmet pa je upeljana tudi nemščina, in sicer se učijo otroci nemškega jezika vsaki teden skozi štiri ure. Ali je pa to zadosti, ali se zamorejo otroci kaj nemščine naučiti, ako se tista uči samo štiri ure na teden? Na to nam mora skušnja odgovoriti. Kaj skušnja pové, o tem nam je gotovo nesumljiva priča sam okrajni šolski nadzornik, ki se je proti nekemu izjavil, da znajo otroci Št. Jakobske šole bolje nemško, kakor pa šolarji na Vratih, kjer je šola čisto nemška. Otroci se tedaj na slovenski Št. Jakobski šoli več nemščine naučijo, kakor otroci na ponemčenih šolah. Kako je to mogoče? Mi mislimo, da je tako iz dveh uzrokov: 1. ker se z nemščino začne še le v 4. letu, ko so otroci že bolj pri pameti in so se prej že po slovensko misliti navadili, in 2. tudi za to, ker se nemščine učijo na podlagi matere besede, to je, učitelj ne bo z njimi kar brž in naravnost po nemško govoril, ampak on jim vsako besedo najprej po slovensko pové, potem pa pristavi, kako se to po nemško reče.

Ves drugi pouk pa razun nemščine slišijo Št. Jakobski otroci v materni slovenski besedi. Zato pa tudi vse zastopijo, kar se jim pové, in kar otrok zastopi, to si ložej zapomni, kakor pa to, česar ne razume. Otroci v Št. Jakobu se tedaj v svoji materni slovenski besedi naučijo brati, pisati, računati (rajtati); v zadnjih šolskih letih pa si zapomnijo tudi to, kar se jim pové o starih in novih prigodbah na svetu (zgodovina) o živalih, rastlinah in rudah (natoroznanstvo), o solncu in mesecu, o zvezdah in o zemlji, o različnih deželah in njih prebivalcih (zemljepisje), o vremenu, o gospodarstvu itd. Vse, kar je tacega, slišijo in berejo v slovenskem jeziku, tako da vse zastopijo. V ponemčenih šolah pa se naši slovenski otroci v svojem maternem slovenskem jeziku še brati in pisati ne naučijo, še menj pa, da bi si kaj zapomnili od drugih rečij, ki jih slišijo in berejo le v nemški besedi, ki jih ne zastopijo ali pa le na pol, kar pa le na pol zastopimo, o tem je boljše, da smo koj tih in recimo rajši, da nič ne zastopimo. Iz ponemčenih šol pridejo toraj otroci, ki ne znajo ne slovensko, ne nemško; po nemško znajo brati, pa nič ne zastopijo, kaj berejo; po slovensko bi zastopili, pa brati ne znajo, ker se niso učili. Iz slovenske šole v Št. Jakobu pridejo pa otroci, ki znajo po slovensko gladko brati, pisati in rajtati, pa še mnogo drugih rečij; zraven tega pa tudi nemščine več znajo, kakor po drugih šolah, ker so se tiste bolj pametno učili, namreč na podlagi slovensčine. Ktero šolo si bomo tedaj izbrali? Ali si bomo izbrali nemško šolo, kjer se naši otroci ničesa ne naučijo, ali pa si bomo izbrali slovensko šolo, kakor je v Št. Jakobu, kjer se otroci naučijo v obeh jezikih dobro brati in pisati in tudi prav misliti in prav govoriti? Št. Jakobčani so spoznali, da je njih šola prav uravnana, in zdaj so vsi z njo zadovoljni, tudi tisti, ki so jej prej nasprotovali.

Zadovoljna pa je s šolo tudi šolska oblast, kar je očitno potrdil deželni šolski nadzornik dr. Gobanc v deželni zboru, rekši, da Št. Jakobska šola dobro deluje in da ima lepe uspehe. Kakoršna je Št. Jakobska šola, tako bomo uravnali tudi slovensko šolo Velikovecu; tudi tam se bojo otroci pridno učili nemščine, da bodo dobro znali oba jezika. Toraj pravimo: Slovenci, ne verujte tistim, ki se vam lažejo, da hočemo mi nemščino čisto pregnati iz šole; ne verujte tistim, ki vam pravijo, da se otroci na slovenski šoli ne bodo dosti nemščine naučili; temveč pokažite s prstom na šolo v Št. Jakobu, ker s tisto so zadovoljni vsi.

Dopisi prijateljev.

(Kronski darovi za Velikovoško šolo.) V „Miru“ št. 35. l. 1894. in št. 1., 2. in 3. l. 1895. izkazani zneski v skupni svoti 1006 kron 30 beličev odposlali so se v korist Velikovoške slovenske šole pred. gosp. predsedniku družbe sv. Cirila in Metoda, Tomo Zupanu, v Ljubljano v denarnem pismu. — Dalje so darovali: Iv. Šuster, župnik v Svečah, 5 kron; Vojteh Krejci, kaplan v Svečah, 2 kroni; Barbara Ferčnik v Svečah 2 kroni; Janez Fajnik p. d. Ucar v Svečah 1 krono; Katarina Smolinar v Svečah 1 krono; Biser Nac na Vačah nabral 2 kroni. Skupaj 13 kron. Vsem presrečna hvala! Živeli nasledniki!

Iz Celovca. (Spravljivost nemških liberalcev.) „Celovčanka“ št. 28. je v političnem pregledu posnela neki članek iz vladnega „Prager Abendblatta“, kjer se piše, da so se stranke v deželnih zborih nekaj pomirile, da si Nemci in Slovani, liberalci in konservativci ne stojijo več tako sovražno nasproti. Za Štajersko in Moravsko pustimo to že za silo veljati; ker pa člankar tudi o koroškem zboru trdi, da so nemški poslanci proti slovenskim bolj prijazni postali, temu moramo pa žal odločno ugovarjati. Ali so mar nemški poslanci le za las odjenjali v šolskem vprašanju? Ali niso odklonili Einspielerjev predlog, da naj bi se pouk o pregledovanju katastra izdal tudi v slovenskem jeziku? Steinwenderjevo ropotanje zoper Slovence tudi ravno ni dokaz kake pomirjenosti. Dokler bo ta človek delal javno mnenje na Koroškem, tako dolgo ni pričakovati sprave med Nemci in Slovenci.

Od Osojske peči blizo Radiš. (Občinske volitve.) Ko so se po mnogih drugih krajih občinske volitve le prav viharno vršile, je na Radišah sicer bila volitev mirna, pa ni veliko manjkalo, in Radišani bi ne imeli več župana v svoji sredi, in to edino le po svoji lastni nemarnosti, ker so se volitve le v prav malem številu udeležili. Posestniki iz Zabrda in Strančiči namreč, ki vasi sicer spadajo k občini „Radiše“, ufarane pa so k „Golšovi“, so prišli skoraj vsi k volitvi, akoravno imajo dobro eno uro in pol hoda do volilnega kraja na Radišah, in volili so tako složno, da so si med 12 odbornikov pridobili 6, tedaj polovico odbornikov in slednjič pri županski volitvi tudi 1 občinskega svetovalca. Vse to je sicer hvale vredno, da so se volitve tako obilo udeležili in tako složno volili svoje može, ali kar pa ni prav, je tole: Pripoveduje se namreč, da s tem še ne zadovoljni, da so 6 odbornikov si pridobili, hoteli so tudi še župana med seboj imeti. Pa ker tajnika niso našli, kateri bi jim hotel tako dober kup pisariti, kakor je to do zdaj sedajni župan na Radišah gosp. Janez Korpnič storil, jim tedaj nič drugega ni ostalo, kakor glasovati za starega župana. Ako je vse to resnica, tako se potem po pravici vpraša, iz katerega vzroka da so kmetje iz Strančič in Zabrda tako delali, ali so sedajnega župana zavreči hoteli? Ali jim ni on zmirom v takem lepem redu in to tako dober kup županoval, da bi tako nobeden učitelj in nobeden pisar iz mesta ne zamogel? Bolj so morebiti Zabrđijani in Strančičani le od Celovških ali drugih liberalskih nemškutarjev nahujskani tako delali, ker sedajni župan noče v liberalski rog trobiti? Ako je to, so oni potem zares prav kratkovidni in vsega omilovanja vredni. Ob hiše in skoraj ob vse premoženje so liberalci kmeta že pripravili, pa nekterim kmetom menda to še ni dovolj, ampak tudi svojo lastno kožo jim še hočejo pustiti. Vsakemu le malo prebrisanemu kristijanu v mestih in

na deželi se začnejo oči odpirati, ker začnejo spoznavati, kako lažnjiv in goljufen da je liberalizem skoz in skoz, toda veliko slovenskih kmetov pa, kakor so ravno občinske volitve po mnogih krajih pokazale, le zmirom še od lažnjivega liberalizma rešenje pričakuje, ker pri volitvah vedno le z liberalci potegnejo. Jaz sicer s tem ne rečem, da bi bili Zabrđijani in Strančičani vsi liberalci in nemškutarji postali, tega ne, vsaj jih poznam kot dobre kristijane, ali premoteni in oslepljeni le bojo; zakaj, ker nič ne berejo (med vsemi 6 izvoljenimi odborniki menda še enega ni, kateri bi zmožen bil, le samo svoje ime podpisati), se tedaj tudi nič ni čuditi, da ne razumejo in ne spoznajo, kako da liberalci le na to merijo, slovenske kmete najpoprej ločiti od dušnih pastirjev, potem pa jih po malem kakor čredo brez pastirja in voditelja opraviti ob vero, narodnost in premoženje. Kdor pa pridno krščanske časnike prebira kakor „Mir“, ta tudi dobro ve, da so liberalci do zdaj zmirom le na to delali in še delajo, kmeta ob vero in na beraško palico spraviti. Oni želijo ravno kmeta popolnoma pod svojo oblast pridobiti in potem z njim delati po svoji volji. Bog naj nas Slovence varuje pred nesrečnim liberalizmom, Radiško občino sosebno pa pred vsemi razprtijami. — Kar pa zadene končano občinsko volitev, se je ta sedaj tudi v krščanskem duhu dovršila; zakaj vsi 6 iz Radiš izvoljeni odborniki (med temi je tudi g. župnik) so Slovenci ne le samo po imenu, ampak Slovenci, vneti za vero, cesarja in svoj slovenski dom. Da pa bodo to tudi uni 6 odbornikov iz Strančič in Zabrda, to hočemo za trdno upati. Radišani pa naj si iz te volitve posamejno nauk, da ni dobro, doma za pečjo ležati in dremati, kedar so volitve, ampak je tedaj dolžnost vsakega občana, se volitve vdeležiti in voliti verne in poštene može; zakaj drugače se prav lahko tudi njim, kakor mnogim drugim še zgoditi zamore, kar sv. Pismo pravi: „Ko so ljudje spali, je prišel sovražnik in je vsejal ljuliko med pešenico“. Liberalna in pa nemškutarška škodljiva ljulika namreč se tudi tukaj prav lahko zamore kedaj zasejati, ako skrbno ne čujejo; vsaj ja vendar liberalsko mesto Celovec ni daleč in liberalcev in nemškutarjev tudi v sosednih občinah, sosebno na Žihpolah in Žreleu, ne manjka.

Iz Medgorij. (Občinske volitve.) Sijajna zmaga v vseh treh razredih! Ta klic naj čuje ves Korotan z naših visokih Medgorij. V 3. razredu smo imeli 96 glasov, liberalci kakih 20; v 2. razredu je bila zmaga vselej naša; v 1. razredu sta bila voljena 2 naša nekteri pa so dobili enako število glasov, med njimi eden liberalce. Gospod župnik so rekli: „Da ne bomo preveč v sovraštvu, dajte mu še par glasov, da bode voljen“. Na to besedo je dobil liberalce še par glasov od naših in je voljen. Po zmagi smo bili veseli, pa mirni; mi nismo „hurá!“ kričali in ojsterve prebračali, kakor so nasprotniki enkrat naredili, ko so zmagali. Po volitvi smo se zbrali pri Martinu in bili židane volje. Liberalci so vsi poparjeni.

Glasovi nasprotnikov.

„Nationalismus.“

(Konec.)

V tretjem delu modruje, da nemška liberalna stranka ni sposobna biti Nemcem voditeljica, ker je krščanstvu sovražna, in da izmed nemških protiliberalnih strank nekatere nemštva ne umejo. Brezdomno ima v mislih krščansko nemško stranko. Lahko je videti, kam pes tace moli; sicer pa g. župnik v naslednjem delu svojega spisa celo naravnost pove, da gre prvo mesto v Avstriji nemško-nacijonalcem. Ako bi to izustil kak paglavec, bi se za to ne zmenili; toda duhovniška suknja bila je doslej še toliko v časti, da se je onemu verjelo, ki jo nosi. Toraj mislimo, da ni na mestu, te nazore g. župnika odpraviti s par besedami. Oglejmo si torej stvar nekoliko! Avstrijski Nemci so danes razcepljeni v tri glavne tabore; v prvem na-

hajamo konservativce, v drugem liberalce, v tretjem pa nacionalce. O manjših strankah tukaj ne govorimo. Konservativci stojé in delujejo na podlagi katoliške vere; pri njih je pravica, pri njih je resnica, pri njih najdemo tudi Slovenci pomoč; oni pri ljudstvu ne iščejo koristi za se, ampak jim gre le za to, ljudstvu dati ono pravo pozemeljsko srečo, s pomočjo ktere najdemo svoj cilj, dani nam od Boga, to je, da bodedo deležni nebeskega veselja. Nam Slovencem želijo šole, v kojih se poučuje v materinščini, želijo nam posebno národno gospodarstvo, da bi se nam ne godila krivica, in želijo sploh z nami živeti v krščanskem bratstvu. Njih vodje so duhovniki, pa tudi odlični možje posvetnih stanov. Boljši del ljudstva se šteje med konservativce. Liberalci, katerih je veliko število, bi med kristjani ne imeli niti onega privrženca, ako bi ljudje njih nakane spoznali. Jedro in duša v tem taboru so namreč Židje od milijonarja do krošnjarja. Oni imajo z vsemi Židi na svetu zvezo s tem namenom, vse imetje spraviti v svoje roke. Središče te zveze je Pariz. Namen svoj dosežejo s tem, da gulijo ljudstvo, da mu izpodkapajo vero, dobro vedoč, da z njo zbeži iz hiše blagostanje, in mu zabranjujejo pravo omiko, ki se more prilastiti le po materinščini. Pri nas v Avstriji pripuščajo le Nemcem in Lahom svoj jezik in sicer zató, ker med njimi najdejo največje število postrežnih pomagačev, ker brez jezika tudi sami biti ne morejo in ker, zviti kakor so, se nemšta lahko poslužujejo kot krinke, s katero si pred ljudstvom prikrivajo obraz. Slovan se z Židom ne bo zlahka bratil; zato se pa ta boji, da bi mu prišel do moči, zato ga tudi posebno sovraži. V svoje namene podkupujejo vse, kar se podkupiti da, in dandanes je od njih denarno zavisen že ves svet, države, plemiči, tovarnarji, kolikor še jih je nežidov, meščanje in kmetje. Oni narekajo zakone, strahujejo plemstvo, si prilastujejo za jako nizko ceno rudokope, fužine in tovarne ter kopljejo malemu obrtniku grob, in oni določujejo zemljiškimi pridelkom tako nizke cene, da kmet gladú umira. Največi in najbolj razširjeni časniki, s kojimi ljudstvo sleparijo, so njihovi. Ker vseh svojih namenov naravno povedati ne morejo, pravijo, da se potegujejo za „Freiheit, Aufklärung, Fortschritt, Volksbildung, Volkswohl, Staatsinteresse“. Kdo bi pač mislil, da ima gola beseda toliko moč, kajti svoje dni je ljudstvo, zlasti po mestih in trgih, kar vrelo v njih tabor. Dandanes že ni več take sile, ljudje jamejo svoje dobrotnike spoznavati in v Avstriji se jim prestol, s kojega zapovedujejo dokaj let, že maja. Nacionalci, oni v tretjem taboru, so otroci Bismarkovi, to je onega moža, ki je skoval sedanjo Nemčijo. Toda tej še manjkajo po njegovem mnenju one avstrijske dežele, ki ležé v Alpah. Tega se na Nemškem učé otroci v ljudski šoli. Pri nas pa se izvršitev te misli dejansko pripravlja s tem, da se deci in odraslim vsiljuje nemščina, da se z živo in pisano besedo ljudem hvalisa vse, kar je nemško, kot najboljšé, da se uvajajo prusko-nemške šege, skratka deluje se na to, da bi se prebivalcem planinskih dežel poprusilo srce. V to svrhu nacionalcem ni treba vere zatirati, zato verstvo tudi ni glavna točka njihovega programa. Ali prijatelji katoličanstva niso, bolje po godu jim je protestantizem, sploh pa jim ima verstvo vrednost le kot pripomoček k ponemčevanju. Oni presoajo vse po tem, ali koristi ali škoduje njih ponemčevalnemu namenu. Po njih prizadevanju so se n. pr. v Celovski bolnišnici namesto usmiljenih sester nastavile pruske ženske. In tej stranki pomaga katolišk župnik! Rekli bodede, je-li to verjetno o avstrijskem duhovniku? Žalibog da je res, saj je podpisal, kar je pisal. Tudi med apostoli je eden bil izdajalec. Pravo svojo modrost in ljubezen do človeštva pa razkriva g. župnik še le v četrtem in petem delu svoje razprave. Najprej priznava, da naša država ni národna država v tem smislu, kakor n. pr. Francoska, Laška i. dr., v kojih biva le po eden národ; a razven Nemcev in Lahov baje noben národ v kulturi ali národnih omiki bodisi za-se, bodisi za Avstrijo, ni storil nič znatnega. Gospod župnik, ali ne veste, da je češka deželna razstava v Pragi, koje se Nemci nalašč niso udeležili, Dunajsko svetovno prekosila? Istina je, ki se ne dá tajiti in prikrivati, da so Čehi v kulturi precej pred našimi Nemci, kar se tiče kolikosti in kakovosti izdelkov. Da smo pa mi Slovenci zaostali, kdo je tega kriv? Tlačanstvo nemško in kruta sila Turkov, katerih smo branili Nemce in našo državo toliko stoletij. Naj bi g. župnik vzel v roke zadnje Večernice in videl bi, ako zna slovenski brati, kaj je pretrpela samo Štajerska od teh krvolokov. Pravi se sicer, da je svet nehvaležen, a grdo je vendar, biti nehvaležnemu. Kaj pa hoče g. župnik s tem, da nam avstrijskim Slovanom očita nizko stopinjo kulture? Več nego nas zaničevati, on izvaja iz tega (čujte!), da gre v Avstriji Nemcem prvo mesto, in da le ti imajo pravico, izomikati se, ne pa drugi národi, ki jim naj so podložni. On pristavi celo, da bi bilo nepravilno, ako bi bilo

drugače. Gospod župnik, kaj ste pravili gori o rimskih papežih? Ali je sedanji menda svoja načela izpremenil ter postal učenec onega Bismarka, ki pravi „Gewalt geht vor Recht“? Vi trdite naravno, da so naši zakoni nepravilni, ker pripoznavajo vsem državljanom enake pravice. Taka je krščanska ljubezen do bližnjega, ktero ste škofu in Bogu obljubili učiti z besedo in kazati z dejanjem? Kaj si le morajo vaši župljani in drugi ljudje misliti o vas? Vi se sklicujete na zgodovinsko pravo, rekoč, da je Avstrija pred svetom vedno veljala za nemško. To Avstrija nikdar ni bila in tudi ne bo, ampak bila je, je sedaj in bo vsled vsoje lege družba koncev onih národov, ki bivajo v velikih masah okoli nje. Nemčija je nemška država, Rusija ruska, Italija laška, Avstrija pa je mednarodna, kakor, n. pr. tudi Švica. Švica svoj namen pozna in vsled tega národov ne zatira, prav tako bi naj bilo tudi v Avstriji, to tem bolje, ker so se národi združili prostovoljno. Prav srečno bi se dalo v njej živeti, ako bi je ne razdejali nemirni strupeni elementje. Najdrznejši pa postane g. župnik, ko nadalje kvasi, kolika krivica se v Avstriji godi Nemcem, njim, ki so državi edini steber, in kako si vse smejo dovoliti Slovenci, ki niso cesarju udani in zvesti podložniki. Ali se to ne pravi svet na robe postaviti? Ali je še kaj resnice na zemlji? Za Boga, kdo nam more dokazati neudanost in nezvestobo do našega presvitlega cesarja? Naj vstane in govori, in ako je dokazal, udamo se. Dokler se pa to ne zgodi, je tako natočevanje najpodlejše obrekovanje celega národa. G. župnik je tako govoril, ker bi sicer ne imel razlogov za priporočbo nemško-nacionalne stranke. Ta je po njegovem mnenju edina, ki je sposobna in vredna vladati v Avstriji, vse je zlato, kar pade iz njenih ust, in obilen blagoslov se razlije čez to, kar ona stori. Kakor so v četrtem delu nakopičene največje drznosti, tako v zadnjem, ki je posvečen le nam Slovanom, najhuje nesramnosti. Slovani so licemerni klečepalci, pa tudi najdivjši puntarji, oni so najkrutejši oblastniki, kedar jim je moč dana, in ne sramujejo se, svojo silo zlorabljeni. Zakaj se pa vznáša g. župnik tako nad nas Slované? Boji se nas, boji se, kakor pravi na konci sam, da bi kedaj dobili v Avstriji krmilo v roke. Ta strah je pač nepotreben, kajti Slovani so mirni in pravični ljudje in se zadovoljijo z enakopravnostjo; druge zatirati, jim ne pride na misel. Gospod župnik sicer trdi, da Slovenci na Kranjskem Nemce zatirajo. To je pa grda laž. Pešćica nemških Kočevarjev ima svoje nemške šole. Mi koroški Slovenci bi bili veseli, ko bi se z nami tako ravnalo, kakor se s Kočevarji na Kranjskem. Zoper Slovence ščuvati in národno sovraštvo sejati, to se pač ne spodobi za katoliškega duhovnika! Ali ste razumeli, g. baron Zucco di Cucagna?

Liberalna sodba o slovenskih posojilnicah.

Po lužah znanega časnika „Freie Stimmen“ se je v novjšem času začela pogosto oglašati neka liberalna žaba, ki se podpisuje „Karnute“. Kako lepo ta žaba kvakati zna, bodo naši bralci precej slišali. V številki 12 pravi o slovenskih posojilnicah:

„Posojilnica v Svečah je že v zrak zletela. Menda je imela več let neprijetne pravde s svojimi zadružniki. Te slovenske posojilnice stojijo na prav slabih nogah in ne dajo nobene varnosti za denar, ki se jim izroči; tudi lahkomišljeno izposojujejo. (Osnute so po načrtu Schultze — Delitsch.) Treba je kmete svariti, da se ne vsedejo na te politične limanice. Mi imamo v Borovljah posojilnico, ki je osnovana po varnem načrtu Raiffeisen, tudi imamo na Bistrici fužinsko posojilnico, ki daje posojila za majhne (??) obresti, pa zaslepljeni kmetje grejo rajši v klerikalne posojilnice. Seveda so nemške posojilnice toliko ponosne, da si nočejo agentov držati in tudi nočejo kmetov zapeljevati v lahkomišljene dolgove. Gorjé pa in gorjé, kedar pride plačilni dan!“

Zdaj ste slišali, kako predržno zna to človeče lagati! On slovenskih posojilnic niti ne pozna, vse laži, ki jih je tu nakopičil, je vzel kar iz svoje domišljije, ali po domače, iz trte jih je zvil. Prvič je laž, da bi bila v Svečah poginila kaka slovenska posojilnica, ker je niti ni bilo. Pač pa je poginila nemška posojilnica, ktero je ustanovil učitelj Feinig ravno po tistih pravilih, ki jih ima nemška posojilnica v Borovljah. Drugič je laž, da so slovenske posojilnice osnovane po načrtu Schultze — Delitsch, ker po tem načrtu bi smele imeti le omejeno poroštvo; nasprotno pa je znano, da ima večina slovenskih posojilnic neomejeno poroštvo, toraj se bližajo bolj načrtu Raiffeisen. Tretjič je laž, da slovenske posojilnice ne dajejo nobene varnosti; ravno zato, ker imajo neomejeno poroštvo, dajejo popolno varnost, ker morajo vsi zadružniki s celim svojim premoženjem dobri stati (jamčiti) za hranilne vloge in njih obrestovanje. Toraj je tudi četrta laž, da stojijo slovenske posojilnice na slabih nogah. Petič pa je laž, da lahkomišljeno

izposojujejo, ker mora vsak izposojevalec dobrega poroka imeti ali pa še dva, če je sam slab. Šestič je laž, da si naše posojilnice agente držijo, ker kmetje sami radi pristopljajo in jih ni treba k temu nagovarjati. Sedmič pa je laž, da slovenske posojilnice kmete v lahkomišljene dolgove zapeljujejo, nasprotno mora vsak povedati, za kaj bo denar potreboval, sicer ne dobi nič. V 16 vrstah je ta dopis nakopičil 7 debelih lažij. Če pa misli, da bo s svojim lažnjivim kvakanjem naše posojilnice pripravil ob zupanje pri ljudstvu, v tem se močno moti: naše ljudstvo ima zaupanje do naših posojilnic, ker vé, da so dobro uredjene in vestno oskrbovane, in ker pozna tiste može, ki jih vodijo, za poštenjake, spoštovane v svoji soseski in v celi deželi. Zastonj se trudiš ti revček „Karnute“, škoda je za črnilo in papir, če hočeš ti slovenske posojilnice v slabo ime spraviti. Plačilni dan bo že prišel, pa ne za nas, ampak za tiste predrzne in ošabne pisarje, ki slovenskim poštenjakom pri vsakem še toliko hvale vrednem delu slabe namene podtikajo.

Steinwendrovci v Žel. Kapli.

Iz poročila Beljaške „K. A. Z.“ posnamemo, da je nemško-národni „Volksverein“ iz Celovca dné 19. pros. napravil shod v Žel. Kapli. Kaj sta govorila dr. Lemiš (recte „Lemež“) in dr. Steinwender, nas toliko ne zanima, saj je smirom ena in tista pesem, ki jo ti gospodje slovanožrci ponavljajo. Čudimo pa se temu, kar list poroča o Kapelskem županu Zemanu. Ta se je, tako poroča omenjeni list, govornikom zahvalil in rekel: „Mi moramo ravno na jezikovni meji krepko vkup držati v nemško-národnem smislu in uztrajati v boju zoper naše slovenske nasprotnike“. K tem besedam je treba pripomniti: 1. da je Zeman rojen Čeh in da je toraj čudno, kje je naenkrat našel svoje „nemško“ srce; 2. da v Kapli ni bilo do zdaj skoro nobenih národnih bojev, tudi g. Zeman ne bo vedel o njih nič povedati, toraj je čisto nepotrebno, ako on kliče na boj zoper slovenske nasprotnike; 3. da se Kapelski Nemci ne morejo pritožiti, da bi jim kdo kako krivico delal, saj imajo nemške uradnije in trdo nemško šolo; veliko več pravice do pritožbe imajo Kapelski Slovenci, ki morajo svoje otroke v trdo nemško šolo pošiljati; 4. če se prav spominjamo, se je g. Zeman pred kakimi 20 leti Slovence za poslanca ponujal, tudi smo slišali, da se ob času občinskih volitev slovenskim volilcem kot Slovana predstavlja. Za spoznanje Zemanovega značaja bo to menda zadostovalo. Sploh pa nemamo nič proti temu, če Steinwendrovci vsako nedeljo kak shod v Železni Kapli skličejo; slovenskih kmetov nam ne morajo pokvariti, ker tisti se svoje národnosti že precej zavedajo; tržani se bojo pa teh gospodov tudi naveličali, kajti njim bi se bolj ustreglo, ko bi jim kdo kak zaslužek prinesel namesto praznih besed. To pa Kaplanci tudi vejo, da jim Slovenci nič žalega ne storijo in nič hudega ne želijo, zato je čisto nepotrebno, nemške Kaplance na vojsko klicati zoper Slovence.

Strašno „kunšten“ vojni načrt „Beljaške Urše“.

Že enkrat je „K. A. Z.“ pisala, da se morajo nemški národnjaki za to potegovati, da dobijo koroški Slovenci slovenske šole. Mi smo to imeli za slabo šalo in se na članek nismo dalje ozirali. Zdaj pa list to misel v št. 7 zopet ponavlja, ob enem pa tudi svoj skrivni namen bolj odgrne. Ta list sicer ni toliko veljaven, da bi se bilo bati, da bodo njegovi nasveti potrjeni in v veljavo postavljeni, vendar pa ga berejo naši nemškutarji in pri teh bo dosegel svoj namen, še bolj nadražiti jih zoper slovenske šole in navdušiti jih za nemške šole. Če list namreč za slovenske šole piše, hoče napraviti ravno nasproten utis, namreč jezo zoper slovenske šole in vse tiste ljudi, ki jih zagovarjajo. Pa tudi na konec članka to naravnost prizna. List modruje na blizo tako: „Pri oddaji služeb imajo zmirom Slovenci prednost, ker znajo oba jezika. Kmalu bodo vse službe v deželi v svojih rokah imeli. Poganjajmo se toraj za trdo slovenske šole, da se Slovenci ne bodo nič nemščine naučili, potem nam ne bodo mogli konkurence delati ne pri službah, ne pri kupčiji. Nasprotno pa skrbimo za to, da se bodo naši nemški mladenči slovensčine naučili, da bodo oni posedli vse službe, tudi tiste med Slovenci. Kedar bodo pa Slovenci videli, da zavolj slovenskih šol, kjer se niso nič nemščine učili, ne dobijo nobene službe več, bodo se začeli siloma poganjati za nemške šole in raztogotili se bodo nad tistimi, ki priporočajo slovenske šole, ter jih zapodili od sebe. S tem bodo slovenski voditelji sramotno uničeni.“

Tukaj se jasno vidi, da člankarju ni resnica s slovenskimi šolami in da jih hoče porabiti le za „bombo“, ktero vrže med Slovence, da bi ubila slovenske voditelje. Iz začetka pravi, da je pogubno za Nemce, ker se Slovenci obeh jezikov naučijo in so tako sposobni za vse službe. Ko bi dosleden in

odkritosrčen bil, bi se moral le veseliti, da se najdejo med Slovenci taki, ki se poganjajo za slovenske šole, kajti tisti so njegovi pomagači. Kako je pa potem to, da se proti koncu članka tako očitno veseli, ko si v svoji domišljiji predstavlja, kako se bodo slovenski kmetje s kosami in vilami vojskovali za nemško šolo in kako bodo iz dežele zapodili slovenske voditelje? Želja, naj bi se Slovenci ne učili več nemščine, je pač le hlinjena, nasprotno pa je resnična in pristna stara želja, naj bi se Slovenci ponemčili, in ta želja bi se najprej in najboljši kup uresničila, ko bi se v Slovincih samih uzbudilo silno hrepenenje po nemščini in nemških šolah. Beljaška „K. A. Z.“, „kunštna“ kakor je že od nekdaj, izumila je skrivnostno pomoček, s katerim se v Sloveniji spravi to strastno hrepenenje po nemščini, in ta pomoček je: „Potevujmo se na videz za čisto slovenske šole in strašimo Slovence, da se odslej ne bodo nemščine naučili. Bote videli, kako bodo nemškutarji, naši pomagači, po gostilnah besneli in slovenske voditelje preklinjali; bote videli, kako bo tudi mirne in politično nevtralne Slovence skrbeti začelo, kaj bo, kedar pridejo slovenske šole; bote videli, da bodo tudi taki začeli zapuščati slovensko-katoliško stranko ter se približali nemškutarjem in liberalcem.“

To je skrivni vojni načrt ljubeznjive naše prijateljice Beljaške „K. A. Z.“ Izmislila si je novo strašilo, od ktere ga si čudeže obeta. Toliko „kunštni“, kakor ona, smo pa tudi mi. Če bo ona naše ljudi slepila, mi jim bomo pa oči odpirali; če jih bo ona strašila, mi jim bomo pa povedali, da je ta strah votel in ob krajih ga nič ni. Ona na primer naše ljudi slepi, če jim pravi, da so se nemščine naučili v sedanji šoli. Saj se vsak lahko prepriča, da hodijo otroci po 8 let v nemško šolo, nazadnje pa vendar ne znajo dosti nemščine. Res je sicer, da je mnogo koroških Slovencev, ki nemško znajo, pa nemščine se niso naučili v šoli, ampak pri drugih priložnostih, nekteri pri vojaki, drugi v službah med Nemci ali v mestu, zopet drugi na potovanju po svetu itd. Prazen strah pa je to, če hoče list našim ljudem dopovedati, da se v slovenskih šolah ne bo čisto nič nemškega učilo. V Št. Jakobu smo se Slovenci vojskovali za slovensko šolo in smo jo tudi dobili in sicer tako, kakor smo želeli. In kakošna pa je tedaj? Samo v prvem razredu je vse slovensko, v višjih razredih se pa uči tudi nemščina po štiri ure na teden, to pa na podlagi maternega jezika. Na tej šoli se naučijo otroci več nemščine, kakor na nemških šolah. To je priznal sam okrajni šolski nadzornik, ki ne sme biti prijatelj slovenskih rodoljubov; on je rekel, da znajo otroci v Št. Jakobu bolje nemško, kakor otroci na Vratih, kjer je šola nemška. Tudi v Velikovcu se bo naredila slovenska šola, in tudi tam se bo zraven slovenskega poduka pridno učila nemščina. Čez nekaj let se bojo kmetje prepričali, da je šola dobra, da se otroci veliko naučijo, zraven pa tudi nemščine več, kakor prej, ko so hodili v nemške šole v Velikovcu. Kedar bodo enkrat kmetje sami videli in spoznali, da jim mi priporočamo prave šole, potem ne bodo nas zapodili, ampak tiste hinavske „prijatelje“, kateri jim zdaj z zviti besedami pripovedujejo, kolika dobrota so jim te nemške šole. Sčasoma bojo kmeti že spoznali svoje prave prijatelje, potem pa nemškutarjem in liberalcem vse zvižaje ne bodo nič več pomagale.

Te naše opazke naj si zapomni tudi Beljaški Steinwenderjev list „Kärntner Nachrichten“. Ta časnik piše v št. 7., da bomo mi samo iz začetka za to, naj se v naših šolah uči tudi nemščina, pozneje pa bomo hoteli čisto slovenske šole, kakor se je zgodilo na Štajerskem; tam so najprej prosili za dvojezične šole, v katerih je bila nemščina samo učni predmet; ko so tiste dosegli, začeli so pa tirjati čisto slovenske šole. Na to mi toliko odgovorimo, da so na Štajerskem razmere drugačne ko pri nas. Tam je 400.000 Slovencev na kupu in mnogi iz njih ne pridejo nikoli z Nemci v dotiko, takim potem nemščina ni toliko potrebna. Pri nas na Koroškem je pa Slovencev veliko menj in še ti so razpostavljeni na dolgi in ozki črti od Dravograda do Št. Mohora, tako da so skoraj vsi z Nemci v dotiki in je nemščina res za njih večino če ne neobhodno potrebna, pa vsaj koristna. Zato pa pravimo, da bomo mi vselej za to, da se nemščina uči kot obvezni učni predmet, kjer in dokler bo ljudstvo to želelo. Če pa Jezerčani, Selani ali Črnjani porečejo, da jim nemščina ni potrebna, jim je tudi usiljevali ne bomo. To je in ostane naše stališče, naj nam potem nemško-liberalni in nemško-narodni listi verjamejo, ali pa ne.

Deželni zbor koroški.

16. seja dné 25. prosinca. Na znanje se vzame račun o zemljiški odvezi za leto 1893. Potrđi se tudi proračun za l. 1895. Daljši razgovor se vname o zadevi preložitve vodstva državnih železnic iz Be-

ljaka v Gradec. Dr. Prettner pravi, da bi bil to hud udarec za Beljak in za deželo, ker pri vodstvu železnic živi 500 ljudij. Posl. Ghon misli, da morda stvar še ni tako gotova. On vsaj na Dunaju ni nič slišal o preložitvi. Morda se bo pa v Gradecu novo, drugo vodstvo napravilo za južno železnico, ako se tista podrži, vodstvo v Beljaku pa tudi še ostane. Deželni predsednik obljubi, da se hoče pri vladi za Beljak potegniti, pa mesto mora skrbeti za boljša uradniška stanovanja.

17. seja dné 26. prosinca. Dr. Steinwender poroča o ravnanju Gline. Delo se bo nadaljevalo, ker je vlada obljubila podporo. — Za Blatograd se dovoli 300 gld. letne podpore, da se tam nastavi okrajni živilski zdravnik. — Posl. Unterkofler poroča o podporah za kmete iz Strutzmanove ustanove. Dr. Steinwender vpraša, kdaj bo vlada svitlemu cesarju v potrjenje predložila postavo o hipotečni banki. Dež. predsednik odgovori, da bo o tem pozvedel.

18. seja dné 28. prosinca. Posl. Kirschner poroča o pregledovanju katastra. On obžaluje, da je bila Koroška previsoko ucenjena. (Cenilci so bili sami liberalci. — Op. ured.) Vlada hoče poravnati očitne zmote pri ucenitvi, sploh pa zemljiškega davka ne misli znižati. Govornik pa upa, da se bo gruntni davek vendar znižal, kedar se upelje dohodninski davek, ker so vse stranke državnega zbora za to. Na Koroškem čisti dohodek od zemljišč ni tako velik, kakor se je cenil, zato upa govornik, da se bo davek pri nekterih kulturah znižal. Odsekovi predlogi se glasijo: Deželnemu odboru se naroči: a) župani naj se opozorijo, da naj v svoji občini poizvejo, kje se je pri ucenitvi kaka zmota zgodila in ktere kulture so se od časa zadnje ucenitve spremenile, in vse to naznanijo katasterskemu uradniku, kedar v občino pride; b) kdaj tisti uradnik pride, se mora občinam tri tedne prej naznaniti; c) župani naj deželni komisiji podajo dokaze, da je bil čisti dohodek na Koroškem v primeri z drugimi, sosednimi deželami previsoko cenjen; d) če se pri nekterih kulturah davek zniža, se zavolj tega pri drugih ne sme zvišati; e) občine naj prosijo vlado in državni zbor, naj se zemljiški davek zniža vsaj za Koroško; f) dež. odbor naj se potegne za to, da se zemljišča poleg hudournikov in v visokih planinah, kjer nič več ne raste, davka čisto oprostijo; g) deželni odbor naj dela tudi na to, da se davek zniža pri gozdih, v katerih se zavolj hudournikov in plazov sekati ne sme. — Posl. Einspieler predlaga, naj se v tej zadevi v obeh deželnih jezikih spiše in založi poučna knjižica in naj se zastoj razdeli med župane. — Poročevalec Kirschner odvrne, da se bo za pouk v nemškem jeziku skrbelo, v slovenskem pa ni vredno, ker samo dve občini po slovensko uradujeta. Einspielerjev predlog se odkloni. — Daljši razgovor se je vnel o postavi za pospeševanje kratkih železnic. — O postavnem načrtu je poročal dr. Steinwender. Podpirala sta ga Plavec in deželni predsednik. Nasprotovali so pa Hinterhuber, dr. Luggin, dr. Prettner in knez Rosenberg, rekši, da je dežela prerевна, da bi zamogla podpirati ali pa garantirati dohodke kratkih železnic, kateri bodo najbrž le pičli; utegnili bi se kesati, kakor pri ravnanju Drave in Zile. Vsled teh ugovorov je bila postava pri glasovanju zavržena.

19. seja dné 29. prosinca. Za stari Dvor (Althofen) se dovoli živinozdravnik z letno plačo 500 gld. — Posl. Wirth poroča o poizvedbah in izjavi gosp. vodje Rabčevića, ki se je izrekel za železnico Kapla-Sinčaves, nasprotno pa ne priporoča železnice iz Velikovca v Mostič in one iz Velikovca v Grebinj in Št. Pavel. Določijo se plače učiteljev na meščanskih šolah v Celovcu: za 1. razred 900, za 2. razred 800 gld. Učiteljice dobijo za 20% menj.

20. seja dné 30. prosinca. Dovoli se več manjših podpor za razne stavbe pri vodah in cestah. V komisijo za pregledovanje katastra se izvolijo: Voltež Plešivčnik na Rudi, Anton Čare v Št. Jakobu pri Celovcu, Matej Oraš v Skočidolu in vitez Edelmann.

21. seja dné 1. svečana. Za nekatere občine prevzame dežela za nekaj let plačevanje obrestij od dolgov, ki izvirajo iz šolskih stavb. — Sprejme se predlog finančnega odseka, da naj se na deželi napravijo nadaljevalne šole za dečke, ki so ljudsko šolo dovršili, ki se bodo pa naredile le tam, kjer občinski zastop to sklene. V teh šolah se bodo učenci poleg ponavljanja tega, kar že znajo, učili posebej še obrtnije ali pa kmetijstva; učilo se bo skozi eno leto ali pol leta in sicer po dve uri na teden. Deželni šolski svet bo izdelal poseben učni načrt za te šole. Stroške za tako šolo nosi občina sama; toda dežela hoče take šole podpirati, kjer bo videla dosti zanimanja za stvar, številen obisk in dober uspeh šole. Za l. 1895 se dovoli v ta namen 2000 gld. — Posl. Ghon poroča o prošnji katoliško-političnega društva, ki šteje 1500 podpisov in kjer se prosi, naj se v deželno bolnišnico kot postrežnice vzamejo usmiljene sestre.

Odsek pravi, da je to zadeva, ki spada v področje deželnega odbora, torej se naj prošnja njemu odstopi. Ta predlog se sprejme. — Posl. Walter in tovariši predlagajo, naj se dežela obrne na vlado in državni zbor s prošnjo, da bi se domovinska postava tako predelala, da bi občinam ne bilo treba podpirati take domačine, ki so že več ko štiri leta iz občine odsotni in drugje prebivajo. Se izroči gospodarskemu odseku.

Politični pregled.

Zdaj enkrat so vse oči obrnjene na Primorsko deželo. Tamošnji Lahi morajo nekoga za hrbtom imeti, ki jim pogum daje in jih podpihuje, sicer bi si ne upali takih rečij počenjati. Kakor nalašč dražijo vlado in Slovence. V Istri so hoteli slovenskemu in hrvaškemu jeziku vse pravice vzeti in laščino proglasiti za edini deželni uradni jezik. Ko se je vladni zastopnik temu ustavljal, so še njega zasmehovali in razžalili. Na to je vlada zborovanje zaključila, naposled pa še zbor razpustila. Zdaj bodo nove volitve. Združeni Slovenci in Hrvati bodo morda nekaj sedežev pridobili, do večine pa ne morejo priti, ako jim vlada ne pomaga, ker je volilni red tak, da daje le mestjanom prednost, kakor je tudi po drugih deželah. V Trstu se slovenski poslanci še zborovanja nočejo udeleževati, ker se laška večina na njihove želje čisto nič ne ozira, po vrhu pa še sodrga na galeriji slovenske poslance zasramuje, ne da bi jej predsednik to branil. Tudi nad duhovščino so se hoteli v Tržaškem zboru znositi in sklenili so, naj se matrike (krstne bukve) duhovščini vzamejo in izročijo državnim uradnikom ali pa občinam. Razume se, da se za to slabo šalo na Dunaju nihče ne bo zmenil; papež in škofje imajo vedno še več veljave, ko Tržaški Judi. Tudi v goriškem deželnem zboru so laški poslanci naproti slovenskim tako brezobzirni, da so poslednji izstopili in nočejo več k sejam hoditi. Vseh teh primorskih zmešnjav ne bo prej konca, dokler se primorske dežele ne združijo s Kranjsko, Koroško in Štajersko v eno deželo. — „Südmark“ tudi v Gradcu pri dež. zboru nič ni dobila. — Državni zbor se skliče bojda 19. svečana. Na rešeto bo vzel najprej novo postavo o preosnovi davkov. — Novo francosko ministerstvo je sestavil Ribot. — Umrle je Giers, minister zunanjih zadev na Ruskem. — Laška zbornica je razpuščena. Po leti bodo nove volitve. Minister Krispi se je s tem hotel znebiti poslancev, ker se je bal, da bodo v razgovor spravili njegove umazane mečkarije pri banki Romani. Pri novih volitvah bo pritiskal, da bodo voljeni sami njegovi prijatelji. Zna mu pa tudi spodleteti! — Na Grškem dobijo nove ministre. Tam je vse v neredu in zmešnjava brez konca in kraja: denarja nič, kredita nič, kruha nič, dolgovi čez glavo, zlata veljava na papirju, od zlata 87% ažiye; enkrat je že bil bankerot, zdaj pride drugi; kralj hoče odstopiti. — Ruski cesar je ukazal, vsako leto razdeliti 50.000 rubljev med revne učenjake in pisatelje. — Japonci še vedno zmagujejo; zdaj so Kitajcem vzeli pomorsko mesto Vajhajvaj.

Novičar.

Na Koroškem. Požarni brambi v Medborovnici so podarili svitli cesar 80 gld. — Iz Žel. Kaple je došla žalostna novica, da so nagloma umrli tamošnji župnik č. g. Šimon Muden. Bili so rojeni v Medborovnici l. 1828, toraj so umrli v 67. letu svoje starosti. Kot duhovnik so bili ves čas umet slovenski rodoljub, zato so bili neštevilnokrat napadeni v nemškoliberalnih listih. Pri volitvah so bili neustrašen voditelj slovenskih volilcev. Naj v miru počivajo! — Iz Medgorij je došla vesela novica, da sa Slovenci zmagali v vseh treh razredih. Prej je bila občina v liberalnih rokah. To je naše „povračilo“ za Žabnice! — V Prevaljah se je pri velikanski udeležbi ustanovilo slovensko katoliško delavsko društvo. — V Celovcu so nedavno zaklali 5 tednov staro tele, ki je iztrebljeno tehtalo 90 kil in veljalo 49 gld. — V Celovcu se je zastupil 45letni pisatelj Bürger. — Ustrelil pa se je nek upokojni hrvaški stotnik. Zapustil je bojda okoli 7000 gld. premoženja. Menda se mu je v glavi zmedlo. — Pri Hedu v Koprivni je plaz zadušil neko deklo. V Remšeniku je pa plaz celo bajto odnesel v dolino. — Pri Dholic je sneg od strehe poudal in zadušil kočarico Rezo Gerstenberger. — Gospod lekar (apotekar) Hočevar, ki je koroškim rodoljubom znan še iz časa, ko je bil v Velikovcu, se je poročil z gospico Sadnikarjevo, sestro znanega Celovškega rodoljuba Sadnikarja, trgovca z železnino. Čestitamo!

Na Kranjskem. Učitelj Brezovnik je spisal knjižico „Zakaj — zato“, ki obsega različne narodne pravljice in basni za mladino. Prodaja jo bukvar J. Giontini po 33 kr. po pošti poslano. — Na

Notranjskem je huda za vodo; v Zadlogu jo kuhajo iz snega. — V Gradišču pri Postojni je neki kmet po nesreči ustrelil svojega brata. — Gosp. župniku v Planini je bilo ukradenih 240 gld. v gotovini. — Pri Brezjah se je utrgala velika skala. — Nove orglje dobijo v Dol. Logatcu. — Pri Škocijanu na Dolenjskem se je kumica (botrica) upijanila, na poti domov je umrla, otrok jej je pa v vodo padel in utonil.

Na Štajerskem. Glasovita „vahtarica“ („Deutsche Wacht“) se je preselila iz Celja v Gradec. Naj bi šli vsi njeni prijatelji za njo! — Razdružila se je Celjska „feuerwehr“. Celjskim „Nemcem“ gre menda vse narazen, kakor se vidi. — Pogorel je Pešec na Bregu pri Ptuju. — Podporno društvo za slovenske visokošolce v Gradcu je imelo lani 1847 gld. dohodkov in 1178 gld. stroškov. — V Dramljah je neki kmet namesto zajca po nesreči ustrelil svojega svaka. — Novo šolo bodo zidali v Rušah. — Katoliško delavsko društvo se je ustanovilo v Žalcu. — Krajni šolski svet v Čadramu je sklenil slovensko uradovanje. — Živinozdravnik g. Smrekar gre iz Kozjega v Celje.

Na Primorskem. V Trstu se je ustanovilo novo slovensko pevsko društvo z imenom „Kolo“.

Vabilo k družbi sv. Mohorja.

Razum dobrih volitev v Slovincih ni menda bolj važne skrbi za obstanek in splošni napredek našega naroda, kakor vsakoletno nabiranje udov družbe sv. Mohorja. Kolikor več udov si nabere družba, toliko več čitateljev si pridobijo njene knjige, toliko več sadu potem obrodijo med narodom. Kolik dobiček ima že posamezni ud iz družbinih knjig! Um se mu zbistri, duševni pogled razširi v marsikteri stvari, srce se mu navzame milejših čutov, mišljenje se mu povzdigne do višjih rečij, materna beseda se mu bolj in bolj omili, govornica omika, sploh vse versko in narodno življenje se mu krepkeje obudi in trdneje podpre; pa tudi pri gospodarstvu si vé v marsičem pomagati, knjige ga napotijo, tu in tam si kaj popraviti ali bolje urediti. Razloček med prostakom Mohorjanom in Nemohorjanom je vsakemu očiten. Kaj, ko bi bilo pravih Mohorjanov po vseh krajih naše domovine odločilno število, ko bi kmalu ne bilo več koč, kjer bi ne čitali pridno Mohorjevih bukev! Potem bi pač ne moglo biti drugače, kakor da se po Mohorjevi družbi narod sčasoma vsestranski izobrazí ter si zemsko svoje žitje dokaj oblaži in olepša, pa si tudi tla položi za boljše bodočnost. Poleg tega tudi združena molitev toliko in toliko tisoč družabnikov pri Bogu ni brez-uspešna, tudi ta koristi tako posamniku kakor vsemu narodu. Kdo torej, komur tlè v srcu iskra ljubezni, ne bi pregoreče želel svojim rojakom, naj kar najobilneje pristopajo k Mohorjevi družbi? Ker take želje iskreno gojimo vsi, ki nam je narod na skrbi, zato se pa po stari navadi zaupljivo obračamo do naših izkušenih č. gg. poverjenikov, do vseh naših gorečih duhovnikov in rodoljubov ter jih prosimo presrečno, naj ostanejo še zanaprej vedno tako zvesti oskrbniki Mohorjeve družbe, kakor so bili do zdaj. K večji delavnosti za družbo koga dramiti menda pač ni treba, saj vsak stori, kar more — čast in hvala našim vrlim možem za ves njihov trud! S pomočjo blagih rodoljubnih mož je naša družba delovala dozda na znotraj v duševni in gmotni blagor celega naroda, na zunaj pa zlasti zadnja leta s svojim sijajnim stanjem Slovence proslavljala pred vsemi drugimi narodi. Da ostane tako še nadalje, v to, bratje, sezimo si združeno v roke, in v to nam pomozí Bog po priprošnji našega zaščitnika svetega Mohorja!

Knjige, ktere izidejo letos, so štiri že popolnoma pripravljene; zdaj se pečamo z „Zgodbami sv. pisma“ in kmalu pride še „Koledar“ na vrsto.

„**Sv. Jožef**“, molitvenik, je tiskan na 24 polah male oblike ter obsega poleg češčenja sv. Jožefa vse navadne molitve in potrebne nauke, kakor o spovedi, sv. maši, odpustkih in češčenju presv. Jezusovega srca.

Dobiva se ta molitvenik tudi izvorno vezan v platno z rudečo obrezo po 40 kr., v usnje z rudečo obrezo po 50 kr., z zlato obrezo pa po 60 kr.

Knjiga: „**Pod lipo**“ ima dva oddelka; v prvem je 30 mičnih pesnij, v drugem pa pripoveduje „**Griški gospod**“ svoje izkušnje in nauke. Vsa knjiga je preprežena z obilnimi slikami, ktere je risal dunajski risar Fr. Gareis pod nadzorstvom g. pisatelja samega. Kakor sodimo mi, bodo „Pod lipo“ z zanimanjem brali stari in mladi.

„**Umna živinoreja**“ podaja na 13 polah nauke o pasmah ali plemenih domače živine; ker kaže vsako pasmo tudi podoba, bodo jih čitatelji lahko natanko spoznavali. Odslej, ko bomo imeli lansko in letošnjo knjigo „o umni živinoreji“, bodo le oni živinorejci in posli mogli reči, da so kos

svojemu poslu, kteri bodo pazno čitali ti dve knjigi in se tudi pridno pomenkovali o njenih naukih. V to bi imeli gospodarji kar siliti svoje ljudi!

Kake bodo „**Zgodbe sv. pisma**“, to naj Slovinci posamejno iz letošnjega prvega snopiča. Že samo tak snopič je vreden goldinar; neprecenljivo pa je svetopisemsko znanje, kterege si udje iz posameznih snopičev najlaže in najtemeljiteje sproti prisvajajo. Nedavno je pisal neki nemški cerkveni časnik, kako silno je potrebno in kaj bi naj storili, da se med priprostimi in omikanimi nemškimi narodom razširi svetopisemska vednost. Oj, to bi bili veseli, ko bi imeli Nemci tako družbo v pomoč, kakor je naša!

Poslužujmo se mi prav vestno tega našega pomočka; novi udje še lahko dobé prvi snopič, ako udnini doplačajo 50 kr.

Da bi tudi „**Koledar**“ lep in zanimiv, prosimo spretne gg. pisatelje, zlasti povestičarje in pesnike, (in to pričakujemo po pravici od njih), da se družbi rešijo z najboljšimi darovi svojega uma.

Vsaj do **konca tega meseca** pa ne pozabite, mili Slovinci! pristopiti k družbi sv. Mohorja, da nam bodo mogli č. gg. poverjeniki točno pošiljati vpisovalne pole do dné 5. sušca, česar jih prosimo najuljudneje.

V Celovcu, dné 5. svečana 1895.

Odbor družbe sv. Mohorja.

Naznanilo.

Hranilno in posojilno društvo v Celovcu

bo imelo svoj

letni občni zbor

v četrtek, dné 21. svečana 1895 ob 10. uri dopoldne v društveni pisarni na benediktinskem trgu št. 4.

s sledečim vzporedom:

1. Pregled in odobrenje računa za l. 1894.
2. Sklep o porabi čistega dobička.
3. Volitev udov ravnateljstva.
4. Razprava o posebnih nasvetih.

K obilni udeležbi uljudno vabi

načelnštvo.

Duhovniške zadeve v Krškej škofiji.

Do 14. sušca ste razpisani fari Železna Kapla in Dholica. Faro Žel. Kaplo oskrbuje zdaj tamošnji kaplan č. g. Vaclav Čeh. — V Železni Kapli sta umrla: tamošnji župnik č. g. Šimon Muden in č. g. Jožef Trampuš, zlatomašnik, upokojeni župnik fare Št. Lips pod Juno, 89 let star. R. i. p.

Vabilo

k

občnemu zboru,

kterega bo imela posojilnica 17. svečana 1895, ob 3. uri popoldne pri Činkovcu v Št. Janžu.

s sledečim vzporedom:

1. Odobrenje letnega računa.
2. Razdelitev čistega dobička.
3. Volitev načelnštva in računskih pregledovalcev.
4. Razni nasveti.

Ravnateljstvo Št. Janžske posojilnice v Rožni dolini.

Loterijske srečke od 1. svečana.

Trst 9 47 60 43 2

Linc 82 79 40 15 24

Tržne cene v Celovcu.

Ime blaga	na birne		na hektolitru	
	gld.	kr.	gld.	kr.
pšenica	4	—	5	—
rž	3	45	4	35
ječmen	3	20	4	—
oves	2	15	2	70
hejda	3	40	4	25
turšica (sirk)	3	55	4	45
pšeno	6	—	7	50
fižol	—	—	—	—
repica (krompir)	—	90	1	45
deteljno seme	—	—	—	—
grah	—	—	—	—

Sladko seno je po 2 gld. 50 kr. do 3 gld. — kr. kisló 1 gld. 50 kr. do 2 gld. 40 kr., slama po 1 gld. 35 kr. meterski cent (100 kil). Frišen špeh je po 60 do 64 kr. kila, maslo in puter po 90 do 100 kr. — Pitane vole plačujejo mesarji po 33 do 35 gld. stari cent.

Jakob R. Hočevar

magister farmac. in posestnik

Kristina Hočevar roj. Sadnikar

poročena.

Cerklje — Ljubljana,

dné 4. svečana 1895.

A. J. Wozonig v Pliberku

priporoča svojo zalogo izvrstne ogerske pšenične **moke**, ki je prav suha in se iz nje izpečejo najboljši **krapí**. Prodaja se na drobno in na debelo. — Za velikonočno streljanje priporoča svoj **smodnik** (purbelj) po 64 kr. kilo. Kdor ga več vzame, tudi ceneje. Pošlje se tudi franko po pošti.

Pijančljivost

se lahko ozdravi z **antibetinom**, kakor mnoge skušnje pričajo. — **Mnogo zahvalnih pisem lahko vsakemu pokažemo in zastoj pošljemo v pregled.** — Zdravilo nema duha, torej se pijancu lahko daje tudi brez njegove vednosti. — Ena doza stane 2 gld. 20 kr.; dvojna za bolj zastarane bolezni 4 gld. 40 kr. Poštnino plačamo tukaj, ako se denar naprej na nas pošlje. Prodaja: **Adler-Apotheke, Lugos, Banat Nr. 721.** — Glavna zaloga v c. k. vojaški lekarni na Dunaju I. trg sv. Štefana.

Služba

za spretnega občinskega tajnika, zmožnega obeh deželnih jezikov in ob enem **izvežbanega organista** se takoj odda. Plača je dobra. Ponudbe naj se dostavijo župnijskemu uradu v **Sele**, pošta Borovlje na Koroškem.

Malo posestvo

je na prodaj blizo Vrbe tik ceste; gospodarsko poslopje in hiša v dobrem stanu. Poslednja ima 4 izbe, kuhinjo, klet. Pet birnov posetve, nekaj travnika, dva orala gozda. Se proda za 1200 gld. Polovica se lahko uknjižena pusti. Več pove Val. Eichholzer, gostilničar v Ločah pri Vrbi.

Učenca,

zmožnega slovenskega in nemškega jezika, močne postave in dobro izšolanega, sprejme trgovec s tržaškim blagom v Celovcu. Natančneje se izve pri uredništvu „Mira“.